

René de Klein uit Langenboom bouwt een 3+0-stal voor 95 melkkoeien. In de stal komt een roostervloer, boxen met koematrassen en een 2x8-melkput met snelwisselsysteem.

We zijn nu bezig met de laatste klusjes. Verven, elektriciteit en waterleiding aanleggen en het wachten is op de melk-tank. We zien er echt naar uit om te starten in de nieuwe stal.

De melkput is gekocht, maar komende winter melk ik in de oude situatie. Ik zoek daarom nu alternatieve stalruimte voor jongvee en droge koeien omdat ik toch veel koeien wil houden.

Arno van Velzen uit Meedhuizen bouwt een 2+2-stal voor 120 koeien. De stal is geheel geïsoleerd, bevat dwarsventilatie, een dichte vloer en zand in de boxen.

Snel melken

René de Klein: 'Ruimte voor de koe verkort melktijd'

Degelijkheid. Daar moest voor mij de melkput aan voldoen. We hebben daarnaast gekeken naar de prijs-kwaliteitverhouding. Uiteindelijk resulteerde dit in de aankoop van het framework en het wisselsysteem van de Belgische firma Creemers en van de melkapparatuur van DeLaval. Het is een 2x8 zij-aan-zijstal geworden met ruimte om uit te bouwen tot 2x10.'

Kantelen van uier

'Van dit wisselsysteem zijn er nog maar enkele in Nederland. Het is afkomstig uit België en is eigenlijk een veredelde versie van het Hudonk-systeem. Nadat de koeien gemolken zijn kunnen we het hekwerk pneumatisch naar voren laten kantelen. Daardoor krijgen de koeien meer ruimte om weg te lopen. De vloer waarop de koeien met de voorpoten staan en na het melken over weglopen is 15 centimeter lager dan die waar ze met de achterpoten op staan. Daardoor staan de koeien voorover en kantelt de uier naar de melker toe. De vloer heeft hierdoor een afstap, maar dat bevordert het weglopen na het melken en verkort de melktijd.'

'Het voordeel van een zij-aan-zijstal vind ik dat de koeien op een vaste plaats staan. De koeien zullen wel even aan het hekjes-systeem moeten wennen, maar er kunnen geen twee koeien staan op een plaats die maar voor één koe bedoeld is.'

'Over een melkrobot heb ik een halve dag nagedacht. Voor ons huidige melkquotum zou één wel geschikt zijn, maar door-groeien zou moeilijk gaan. Bovendien houd ik er van dat als na anderhalf uur de koeien gewoon gemolken zijn, het werk af is. Dan heb je tijd voor andere zaken.'

'In de toekomst kunnen we er eenvoudig

een dubbel tien melkput van maken. Nu is deze capaciteit nog niet nodig en bovendien zouden deze vier plaatsen een investering van ongeveer 8500 euro kosten. We hebben gekozen voor automatische afname en melkmeters. Ik wil gewoon dagelijks zien wat ze geven, die controle vind ik belangrijk.'

'Bewust hebben we de terugloopruimte breed gehouden. Daar kunnen gerust

twee koeien elkaar passeren en dat bevordert de snelheid voor het koeiverkeer. Een goed koeiverkeer is belangrijk om de melktijd kort te houden. Daarom hebben we ook een elektrisch oprijfhek opgehangen boven de boxen. We hebben geen wachtruimte, maar de ruimte tussen de boxen achter de melkput is wel extra breed met 2,80 meter. Daar kunnen met gemak 90 koeien staan.'

De koeien staan gedurende het melken met de voorpoten 15 cm lager

Laatste aflevering van de stalbouwserie

In maart van dit jaar startte de stalbouwserie, waarin de verschillende bouwfasen van de nieuwe stallen van René de Klein en Arno van Velzen op de voet werden gevolgd. De twee duidelijk verschillende staltypen zouden nagenoeg gelijktijdig worden gebouwd en vóór de winter van 2004 in gebruik genomen worden. Maar het liep uiteindelijk niet helemaal volgens plan. Het bouwconcept van Van Velzen wijzigde enkele malen en er kwam vertraging bij het aanvragen van de benodigde vergunningen. Komende winter zal hij nog in de bestaande situatie doorgaan en een voor-spelling wanneer voor het eerst zijn koeien in de zandboxen liggen blijft moeilijk. De bouw bij de familie De Klein volgde wel het geplande schema en zij hopen eind oktober te kunnen melken in de nieuwe stal. Daarmee is het onderdeel melkstal, dat in deze editie beschreven wordt, het zesde en laatste deel van de stalbouwserie.

Een wachtruimte achter de melkput zal het koeiverkeer bevorderen

We bouwen geen standaard stal en daardoor heeft er veel overleg plaatsgevonden tussen verschillende leveranciers en bouwspecialisten. Samen met de vergunningsaanvraag heeft dat voor veel vertraging gezorgd. Inmiddels weet ik dat we komende winter nog met de oude situatie door moeten. Ik merk dat het melken me zwaar begint te vallen. Ik sta ongeveer 2,5 uur per keer in de melkput. Ik kijk daarom wel uit naar de nieuwe melkstal waarin ik straks hoop met anderhalf uur met melken en schoonmaken klaar te zijn.'

Veilig melken

'Ik heb een 2x10 zij-aan-zijmelkput met snelwisselsysteem van Boumatic gekocht. Het was niet de goedkoopste melkput, maar het doordachte snelwisselsysteem en de ontwikkelingen van de melktechniek spraken me erg aan. Ik krijg nu de garantie dat ik snel kan melken. De zuig-rustslagverhouding bij de voorspenen is 50-50, terwijl bij de achter-spenen de verhouding 60-40 is. Daardoor wordt de uier gelijkmatiger uitgemo-

ken. Door de afnamedrempel te verhogen en snel het melkstel af te nemen en door de nieuw ontwikkelde tepelvoering wordt de melksnelheid gestimuleerd en versneld. Het snelwisselsysteem betekent dat ik geen krachtvoer meer kan voeren. Dat los ik op door meer krachtvoer aan het voerhek te voeren.'

'Omdat deze put tien procent duurder is dan de andere offertes die ik in huis had liggen heb ik bezuinigd op koeherkenning en melkmeters. In de huidige put heb ik meetglazen en ik zal er daarom wel aan moeten wennen dat ik het dagelijkse inzicht in de melkproductie mis.'

'Ik heb gekozen voor een zij-aan-zij-snelwisselsysteem boven een visgraatstal vanwege de loopafstanden. Ook denk ik dat een zij-aan-zijstelsysteem minder belasting geeft voor de rug. In een visgraatstal sta je toch enigszins gedraaid te werken. Lastige koeien zijn straks minder een probleem, melken door de achterbenen is een stuk veiliger. Een robot paste vanwege de factor arbeid misschien goed bij mijn bedrijfssituatie, maar niet bij het idee om koeien zoveel mogelijk te laten

Johan Grolleman:
'Goed afvragen of tijdwinst de investering waard is'

'Het beschikbare budget is een van de belangrijkste redenen waarom veehouders voor een bepaald melksysteem kiezen', ervaart Johan Grolleman, zelfstandig melkwinningspecialist. Hij merkt dat bij nieuwbouw momenteel veel snelwisselsystemen als ook draaimelkstallen worden geplaatst. 'Snelwisselsystemen leveren tien tot vijftien procent tijdwinst op bij grote stallen. Maar ik vraag me wel eens af of de tijdwinst de investering waard is. Wat is de tijdwinst van een snelwisselsysteem bij een 2x8-melkput?'

Bij renovatie worden volgens Grolleman dikwijls te veel standen in een te kleine ruimte geplaatst. 'Dat gaat dan ten koste van het koeiverkeer. Na het melken kunnen de koeien minder snel weg. Meer standen levert dan een averechts effect en van sneller werken is dan geen sprake.'

weiden. Bovendien is mijn hoeveelheid koeien ongunstig om twee robots efficiënt te benutten.'

'Het melken zal zoveel mogelijk door één persoon moeten gebeuren. Daarom investeer ik ook in een wachtruimte met pneumatisch oprijfhek. De vloer van de wachtruimte heeft een hellingspercentage van 4 en er passen honderd dieren in. Het oprijfhek is niet elektrisch, dat geeft te veel stress. Wanneer de koeien gewend zijn verwacht ik toch negentig tot honderd koeien per uur te kunnen melken.'

Jaap van der Knaap

Arno van Velzen: 'Uier sneller en gelijkmatig leegmelken'

Eenmansput